

”A Dram Come Tru”

af Charles MacLean,

oversat af Gert Poulsen.

Har du nogen sinde drømt om at bygge dit ” eget ” destilleri? Skabe din ” egen ” malt fra bunden? En dejlig, nobel, romantisk idé, men ’ mellem idé og virkelighed ’ – som T.S.Elliot minder os om – ’ falder skyggen ’.

Skyggen af udgifter, naturligvis. Kapital-udlægget for bare det mindste destilleri er enormt (15-20 mio kr.), og man kan ikke forvente indtægter overhovedet før Whiskyen er mindst tre år gammel. Hvis man forventer at sælge whiskyen som Single Malt, er der snarere tale om otte til ti år.

Skyggen af kvalitet. Hvordan kan man forvente at skabe et produkt der er bedre end middelmådigt? Hvilken lokation skal man vælge, hvilket udstyr skal man bruge. Hvilken destillerings- og modnings-praksis skal man benytte for at skabe en stor Whisky.

Skyggen af salg. Hvem vil købe produktet? Blenderne har allerede gode forsyninger, og er mere eller mindre låst af deres eksisterende opskrifter. At nå ud til forbrugere af Single Malt, kræver enorme udgifter til marketing og reklame.

Disse er blot nogle af de skygger der må have faldet over Harold Currie’s drøm om om at skabe en ny Single Malt Whisky. At han har omgået alle disse skygger, er intet mindre end bemærkelsesværdigt.

Mod Fornuft.

Hr. Currie er en erfaren destillatør. Han har tilbragt hele sit arbejdsliv i branchen, og opnåede en toppost i ”The Scotch Whisky Association”, adm. Direktør for Chivas Regal og senere for ”House of Campbell”. Hans bankrådgiver skal nok have tænkt, at han burde vide bedre.

I 1992 foreslog en ven med forbindelser på Arran at bygge et destilleri der. Hans grunde var romantisk sunde: Arran var engang berømt for sin whisky. I slutningen af det 18. århundrede blev ”Arran Water”, som det kaldtes, værdsat på linie med Malt fra Glen Livet området. Illegal destillering foregik overalt på øen. Der er mange historier om helt modige kampe med tolderne, af hvilke én endnu ligger på den lokale kirkegård efter et vådeskud.

Lovgivningen i de tidlige 1820’ere som opmuntrede de illegale til at få en licens, og lagde grunden til dagens whisky industri som vi kender den, gjorde ikke stort indtryk på øen. Problemer med at få fat i byg i tilstrækkeligt mængder, samt at få transporteret whiskyen til fastlandet viste sig dog at være uovervindelige. Kun ét destilleri placeret ved Lagg, løste licens i 1824. Det gik bankerot fire år senere, kæmpede for at eksistere i yderligere syv år, og forsvandt derefter.

Harold Currie var skeptisk til at starte med. Klimaet i branchen var til lukninger, ikke til åbninger af destillerier. I 1993 lukkede United Distillers fire, og to år senere havde Whyte and Mackay lukket yderligere fire. De naturlige fordele ved øen, dens interessante placering på grænsen til highland, mellem lowland, Campbeltown og Islay (hvilken regional karakter ville en malt herfra få?), det særdeles gode vand samt det faktum at øen er en større turist-attraktion, kunne ikke udligne transport-problemerne.

Men frøet var sået ! Lukninger i branchen var i højere grad et udtryk for et vigende marked for blended whisky, men efterspørgslen efter single malt var stigende. Familie og venner var parate til at investere i projektet (faktisk blev hele projektet – ca. 1,2 mio. pund – betalt af disse investorer)

Harold Currie og hans to sønner Andrew og Paul, som deltog i projektet, fik en ny ide til at skaffe arbejdskapital og finansiere den første drift. Det var at udstede ”Stifter obligationer”. For et engangsbeløb på 540 pund, sikrede investorer sig fem kasser Lochranza Blend i 1998, og fem kasser Isle of Arran Single Malt i 2001. Told og skat (på det tidspunkt ca. 80 pund pr. kasse) skulle så betales ved levering fra destilleriet. I de atten måneder tilbuddet var åbent, blev samtlige 2,500 udbudte ”obligationer” solgt.

Harold Currie kiggede på 8 forskellige steder før han fandt den perfekte kilde til vand. Blødt, koldt og løbende lige ned fra bakkerne: floden Eason Biorach (den skarpe flod), som udspringer fra en kilde i den bjergrige nordlige del af øen, flyder gennem tørv og over granit, før den løber ud i havet ved Lochranza. Gordon Mitchell, destilleriets direktør, kalder det, med en typisk underdrivelse, ”nice sweet water”.

Lochranza er den måske smukkeste landsby på Arran. Ikke meget mere end nogle spredte huse på den sydlige bred af en dyb bugt, omgivet af stejle bakker, og med en borgruin midt i det hele. Destilleriet selv ligger lidt væk fra landsbyen. Over og lidt øst for den, med en fin udsigt over bugten. Det er bygget helt fra bunden, smagfuldt designet til at falde ind i omgivelserne samt til at opfylde sit formål. Med skifer tage og kobber pagoder. Helheden er nydelig og kompakt.

I sin søgen efter ”Den perfekte dram”, har Harold Currie favoriseret traditionerne. De fire ”washbacks” er af Oregon fyr, lavet i Dufftown. De to kedler er små (7,100 og 4,300 liter) og løgformede med usædvanligt lange halse (ca. 5 m). De opvarmes med damp og er fremstillet i Speyside af Forsyths of Rothes. De to lagre ligger lige ved siden af destilleriet. Som alt andet her, er disse i traditionel stil, lave, med jordgulv og skifertag, så man kan drage fordel af Arrans fugtige vindomsuste klima.

Den maltede byg kommer fra ”Laich o’Moray”, og har kun en let smag af tørv. Destilleriet bruger 25 tons om ugen, ankommer med skib klar til brug. Gordon Mitchell, destilleriets direktør, er fra Montrose hvor han engang var direktør for Lochside distillery, før han flyttede til Irland for at være direktør hos Cooley Distillery hvor han lavede Connemara. På Arran er der et personale på bare fire mand plus de som kører besøgs-centret. Marketing, kommercielle og finansielle sager varetages af Harold Curries sønner Andrew og Paul.

I juni 1995 var alt på plads til første ”prøvekørsel”, og selv om man mente at have taget højde for alle eventualiteter, kunne ingen vide hvordan det første produkt ville falde ud.

Jim Murray, whisky-skribenten, og Jimmy Lang, pensioneret chef-blender hos Chivas Bros., var begge til stede til at lægge næse til denne første produktion. Dommen var : Jim Murray : ”Aldeles superb – fuld af kompleksitet, og langt bedre end en helt ny whisky har lov til at være”. Jimmy Lang : ”Meget balanceret i aromaer, mere robust end forventet...delikat peberagtig...sødme...I har gang i en flyvende start” Vi er enige med dem. Da vi smagte den nye malt i ”The Vaults”, var der enstemmig og entusiastisk godkendelse: sød og fuld af krop, med ønskelig maltsmag som vil modne godt. Ingen spor af urenheder overhovedet. Usædvanlig god.

Arran Distillery åbnede formelt d. 17. august 1995. Åbningen overværedes af næsten 1000 mennesker, af hvem de fleste var taget til Arran netop for at være til stede ved denne begivenhed. Den efterfølgende støtte til dette projekt har været overvældende. Harold Currie modtog dagligt anmodninger om aktier og ”obligationer”, uden at kunne lever nogen af delene. Der er også modtaget breve fra hele verden udrykkende interesse for den nye malt.

Det har krævet erfaring og god dømmekraft at skabe denne nye whisky. Det har også krævet mod og støtte fra familie og venner. Harold Currie og alle andre involverede i dette projekt fortjener lykønskninger.